

TŘICET! · OD PŘEDVSTUPNÍCH FONDŮ K CHYTRÝM REGIONŮM

Beton je vidět. Odolnost ne.

Co rozhoduje o osudu českých regionů.

David Navrátil

Hlavní ekonom · Česká spořitelna · davidnavratil.com · 17. září 2026 · Třicet! · La Fabrika

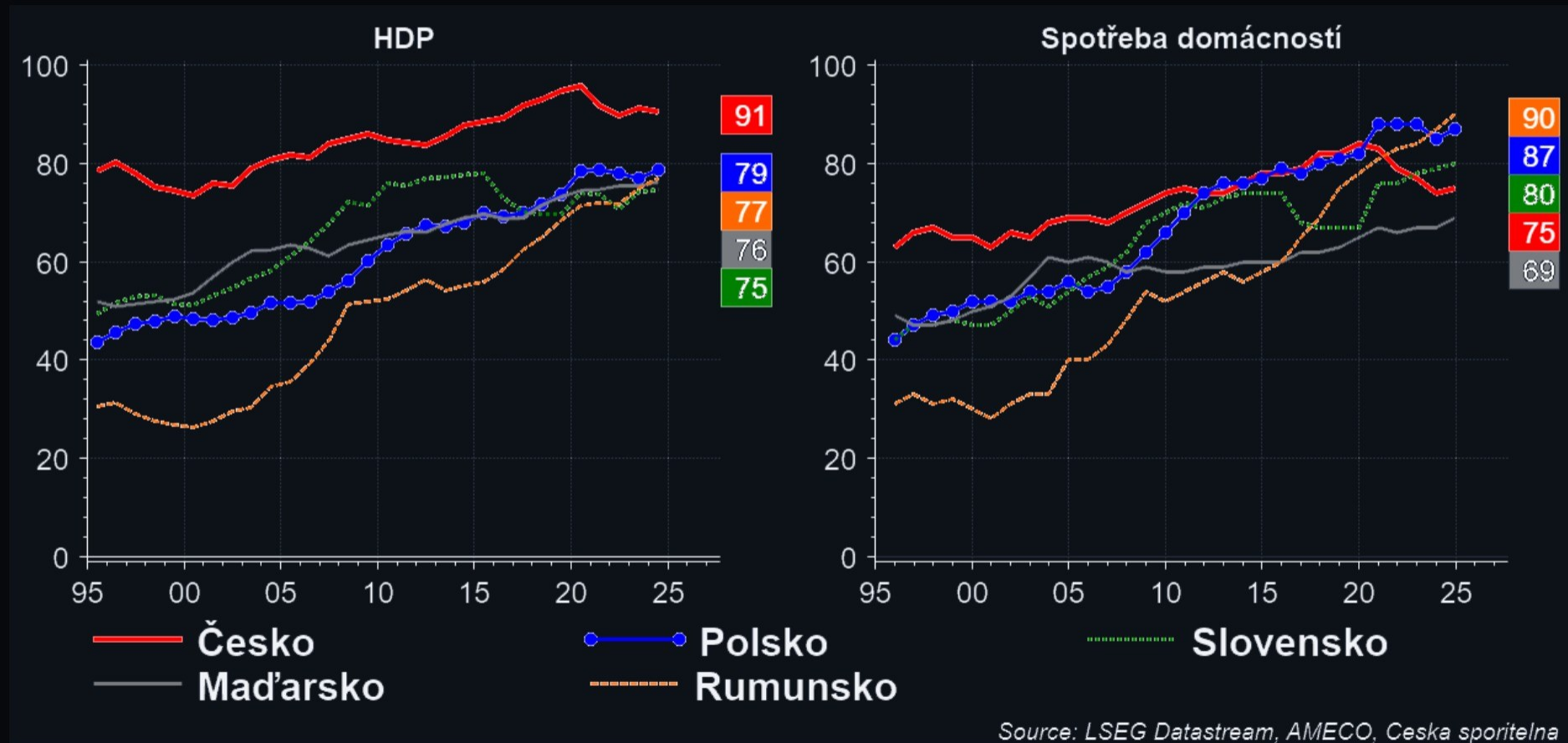
**„Problém se stává krizí,
když zpochybňuje naši
schopnost zvládat ho,
a tím ohrožuje naši
identitu.“**

w

Konvergenční příběh Česka se v roce 2019 **zastavil**. Potřebujeme druhou ekonomickou **transformaci**.

HDP a spotřeba domácností na obyvatele, PPP, EU27 = 100

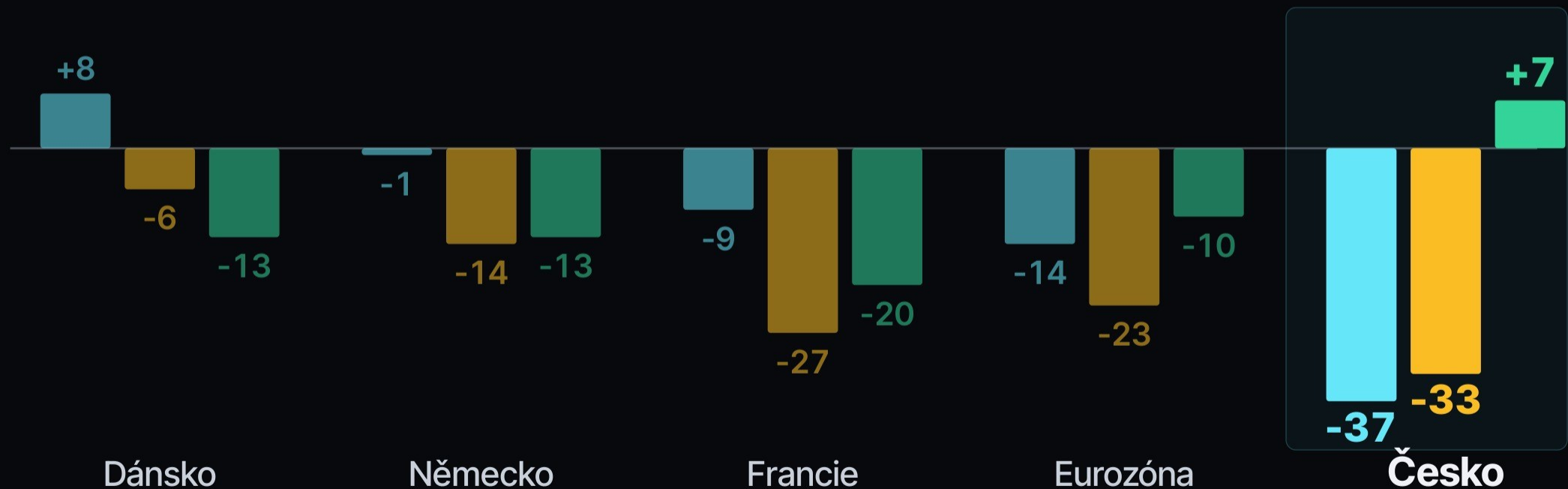

HDP máme nejdál z regionu. Ve spotřebě nás Polsko a Rumunsko předběhly.

Od Ameriky nás dělí *produktivita*, ne píle.

Rozdíl od úrovně USA v procentech, parita kupní síly, 2024

■ HDP na odpracovanou hodinu ■ HDP na obyvatele ■ Odpracované hodiny na obyvatele

Pracujeme víc než Američané. Každá hodina ale vynese o třetinu méně.

LSEG DATASTREAM · ČESKÁ SPOŘITELNA · HODINY NA OBYVATELE ZAHRNUJÍ I MÍRU ZAMĚSTNANOSTI

70 až 80 % nerovností je ovlivněno *rychlostí a intenzitou adopce.*

LÉTA OD VYNÁLEZU K MASOVÉ ADOPCI

LSEG DATASTREAM · COMIN & MESTIERI 2018 · ČESKÁ SPOŘITELNA

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RYCHLOST A INTENZITU

Lidský kapitál

Historická paměť

Instituce

Lobby vs. kreativní destrukce

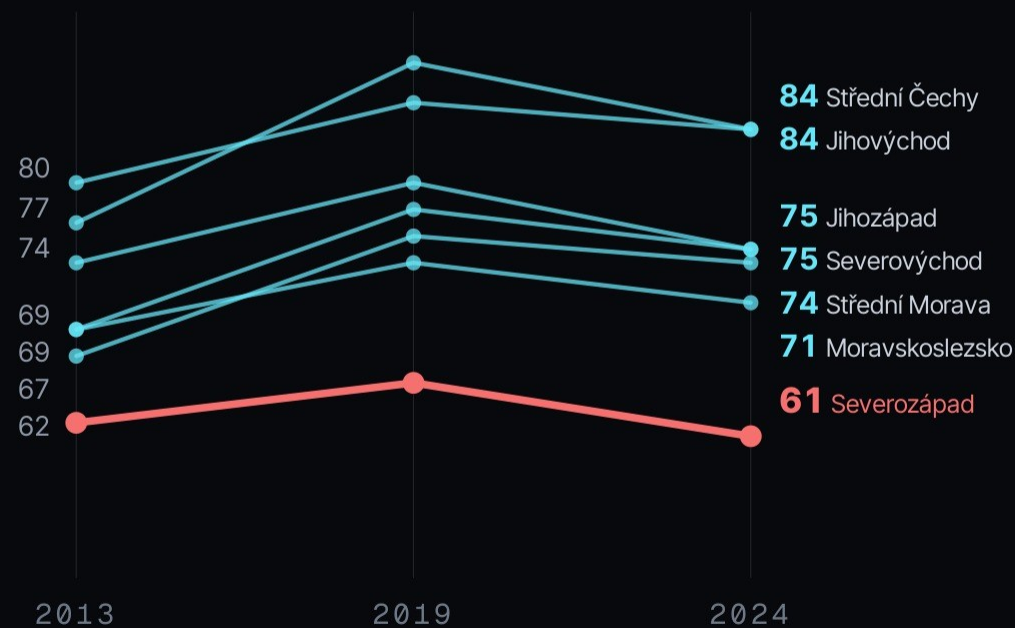
Geografie

Regiony konvergovaly do roku 2019. *Polské konvergují dál.*

HDP na obyvatele v paritě kupní síly, EU27 = 100, všechny regiony NUTS 2 bez metropolí

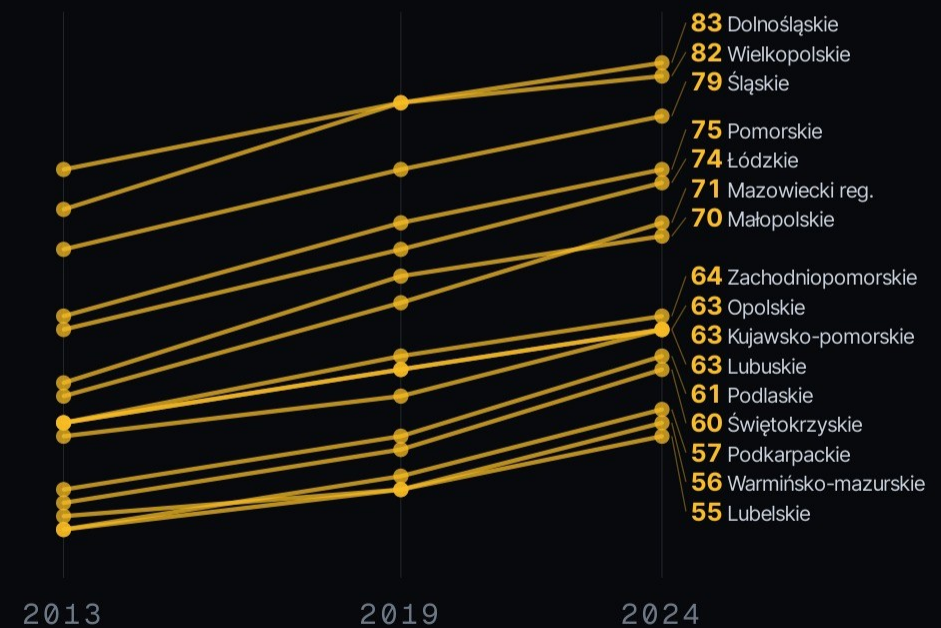
Česko

Praha 188 → 209 → 192 · od 2019 ztrácí všech 7 regionů i Praha

Polsko

Varšava 146 → 159 → 157 · všech 16 regionů od 2019 +2 až +6 bodů

Praha vs. Severozápad: 126 → 144 → 131 bodů. Do 2019 rozestup rostl, pak padala celá země. *K metropoli se neblíží nikdo, ani v Polsku.* EUROSTAT TGS00006 · ČNB 2020

Praha *není* vrchol české prosperity.

Druhý ročník indexu České spořitelny a Evropy v datech. Ne HDP, ale jak se kde žije.

Turnov

· sportoviště 2. v Česku, školy bez propadání
celkové pořadí ze 206

#1

2. Luhačovice	druhý nejnižší podíl lidí v exekuci
3. Žamberk	šesté nejbezpečnější, naděje dožití 7.
4. Olomouc	podíl vysokoškoláků 5. v Česku
5. Jilemnice	počet podnikatelů 5. v Česku

vs.

Praha

· silné pilíře nahoře, slabé dole
celkové pořadí ze 206

#9

Demografie a sociální struktura	87 / 100
Občanská vybavenost	83 / 100
Vzdělávání	39 / 100
Prostředí pro život	35 / 100

Konec žebříčku: **206. Horšovský Týn** (Plzeňský kraj) · 205. Bílina · 204. Podbořany. Slabé regiony nejsou jen Ústecko.

Co spolu na první pohled *nesouvisí*.

Pět z 1 176 korelací mezi ukazateli Indexu prosperity regionů. Statistika regionu není seznam čísel, ale mapa zpětných vazeb.

0,82

**Exekuce × školní
neúspěch**

Kde má víc lidí exekuci, tam děti hůř prospívají. Nejsilnější vztah mezi sociálními ukazateli.

0,68

**Exekuce × naděje
dožití**

Kde je víc exekucí, umírá se dřív. Dluh není jen účetní položka.

−0,60

**Knihovny ×
benzinky**

Kompaktní město s knihovnou, nebo rozptýlené osídlení závislé na autech. Dva ukazatele měří totéž z opačné strany.

−0,49

**Výdaje na žáka ×
vysokoškoláci**

Nejvyšší výdaje na žáka jsou tam, kde je žáků málo. Číslo, které vypadá jako plýtvání, je symptom vylidňování.

+0,45

**Naděje dožití ×
podnikavost**

Kde se déle žije, tam se víc podniká. Společný podklad: prostředí, ve kterém má smysl plánovat dopředu.

Ze 49 ukazatelů vypadly **čtyři** rozměry.

Sedm pilířů jsme do indexu vložili my. Čtyři faktory v datech skutečně jsou.

206

mikroregionů
(ORP + Praha)

49

ukazatelů
kvality života

1 176

párových
korelací

4

rozměry
91 % vazeb v datech

FAKTOR 1

Infrastruktura a dostupnost služeb

zastávky

obchody

internet

lékaři

korelace s prosperitou **0,53**

FAKTOR 2

Sociální odolnost

exekuce

kriminalita

naděje dožití

vzdělání

nezaměstnanost

korelace s prosperitou **0,65**

FAKTOR 3

Atraktivita místa

turismus

krajina

restaurace

muzea

korelace s prosperitou **0,45**

FAKTOR 4

Demografie

stárnutí

migrace

lékárny

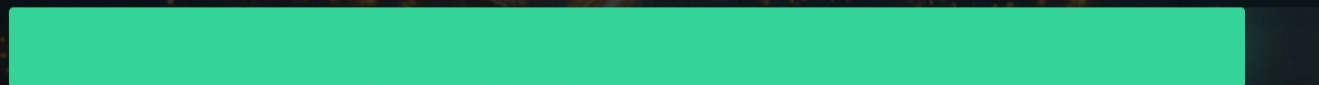
korelace s prosperitou **0,30**

Beton nestačí. Rozhoduje, jestli místo **drží pohromadě**.

Jak silně každý ze čtyř rozměrů souvisí s celkovou prosperitou regionu (korelace, 206 ORP)

Sociální odolnost

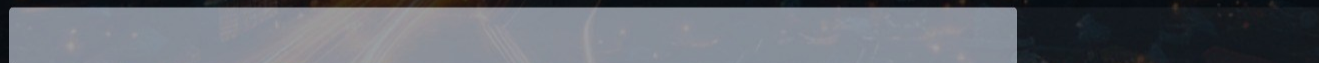
exekuce · kriminalita · naděje dožití · vzdělání · nezaměstnanost

0,65

Infrastruktura a dostupnost služeb

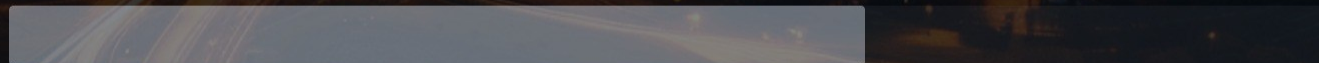
zastávky · obchody · internet · lékaři

0,53

Atraktivita místa

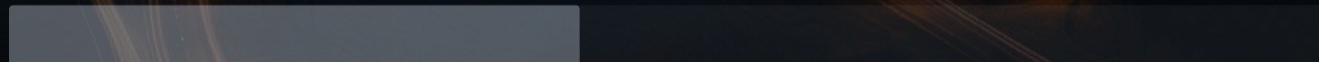
turismus · krajina · restaurace

0,45

Demografie

stárnutí · migrace

0,30

Vybavenost je nutná podmínka. **Sociální odolnost je blíž k podmínce dostačující.**

INDEX PROSPERITY REGIONŮ 2026 · FAKTOROVÁ ANALÝZA · FAKTOR 1 MĚŘÍ HUSTOTU VYBAVENOSTI, NE INVESTICE Z FONDŮ

Lítost.

„Stav trýzně, který v nás probudí náhlý pohled na vlastní bídu.“

MILAN KUNDERA · KNIHA SMÍCHU A ZAPOMNĚNÍ · 1978

Lítost =

smutek

+ sebeláska

+ pocit nespravedlnosti

+ potlačená touha po odplatě

CO ČEŠI DĚLAJÍ S PRACÍ

Češi *trpí*. Dánové *studují*.

ČESKO

36%

Čechů je v práci **nespokojených**, ale nezmění to.

Zůstávají, kde být nechtějí. Nevěří, že by to jinde bylo lepší. Lítost není jen literární kategorie, je to třetina pracovní síly.

DOMBROVSKÝ · GALLUP

DÁNSKO

3×

častěji

se Dán **vrátí do role studenta** než Čech.

Účast dospělých na vzdělávání: **31 %** v Dánsku versus **11 %** v Česku. Dán se v dospělosti učí systémově, Čech ne.

EUROSTAT LFS, 2023

„ Trpíme v práci, ale neřešíme to učením. To je rozdíl, který se kumuluje. “

37 kilometrů. *Čtyřnásobný* rozdíl.

Orlová

sociální odolnost, body ze 100

12

Exekuci má

každý 8. obyvatel

Celkové pořadí

196. ze 206

VS.

Frýdlant nad Ostravicí

sociální odolnost, body ze 100

73

Exekucí

4× méně

Stejný kraj, stejná krajina

jiný svět

Sociální odolnost = **exekuce · kriminalita · naděje dožití · vzdělání · nezaměstnanost**

Most má vybavenost lepší než půlka žebříčku. **Je 194.**

Infrastrukturu mají. Sociální základ ne. A naopak.

Most

Občanská vybavenost

65,8 /100

CELKOVÉ POŘADÍ

194.

Karviná

Dostupnost péče (lepší než Praha)

78 /100

CELKOVÉ POŘADÍ

198.

Jilemnice

Občanská vybavenost

54,5 /100

CELKOVÉ POŘADÍ

5.

Jilemnice nepotřebuje být infrastrukturní špička. **Její sociální základ drží.**

Tři typy problémů, *tři odpovědi*.

Tři shluky v datech, tři zásahové profily. Nekryjí se jedna ku jedné, ale jeden typ politiky na všechny nefunguje.

92

prosperujících regionů

73

vnitřních periferií

41

měst v sociálním napětí

Oslabená města

Most · Karviná · Orlová

CO MÁ

infrastrukturu, nemocnice, dopravu

CO POTŘEBUJE

dluhové poradny, sociální práci,
zaměstnavatele místo uhlí

Vnitřní periferie

Nový Bydžov · Horšovský Týn

CO MÁ

zatím fungující základ, který tiše
eroduje

CO POTŘEBUJE

udržet lékaře, školu, spoj; zavřená
ordinace se neotvírá

Turistické monokultury

Český Krumlov: atraktivita 100,
odolnost 40 (v datech vnitřní
periferie)

CO MÁ

atraktivitu, kterou nic nepřebije

CO POTŘEBUJE

diverzifikaci, ne další dotace do turismu

Odolnost predikuje volební *účast*.

Sociální odolnost regionu a účast ve volbách do Sněmovny 2025, 206 mikroregionů

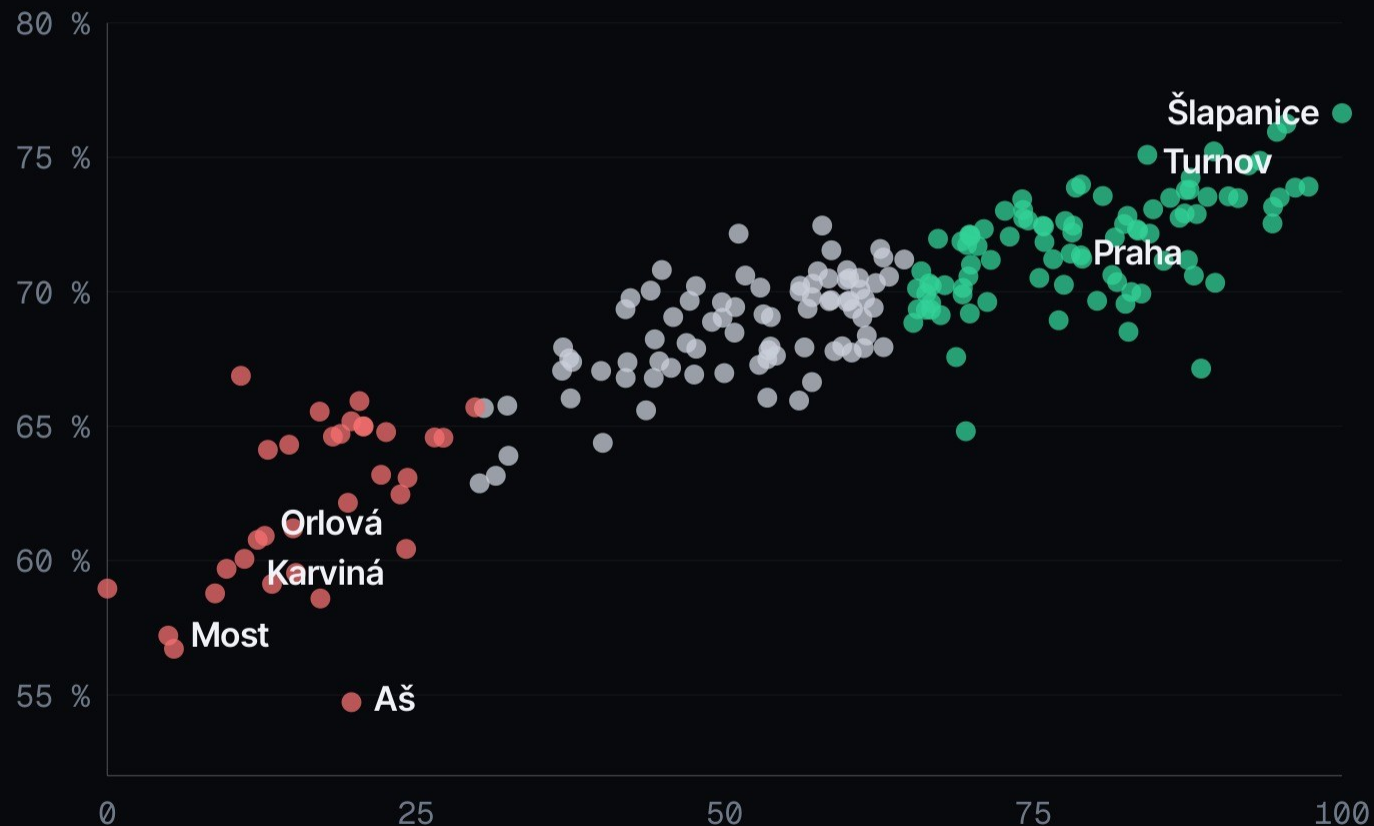
SVISLE: ÚČAST VE VOLBÁCH 2025

VODOROVNĚ: SOCIÁLNÍ ODOLNOST, 0 AŽ 100

0,88

korelace sociální odolnosti
s volební účastí

stejný faktor odolnosti jako na předchozích slidech; s
celkovou prosperitou regionu jen 0,6

Vysočina *tiše* eroduje.

Změna pozice v indexu, bodů ročně. Statický žebříček klame.

Kraj Vysočina

dnes 3. nejlepší kraj · 10 z 15 ORP prosperuje · **11 z 15 ztrácí**

Ústecký kraj

dnes nejslabší kraj · ani jedno prosperující ORP · **ale pohyb je nahoru**

Podbořany stále 204. ze 206.

Prevence je levnější než záchrana. *Ale prevenci nedostanete, když se díváte jen na průřez.*

INDEX PROSPERITY REGIONŮ 2026 · 30 UKAZATELŮ S ČASOVOU ŘADOU · SIGNÁL, NE VERDIKT

Kde se narodíš, rozhoduje, *co budeš umět.*

Škola v Česku rozdíly nezmenšuje. Tři čísla, tři různé věci.

REGION

2 školní roky

rozdíl v dovednostech patnáctiletých mezi
Ústeckým krajem a Prahou

PISA 2018 · Česká školní inspekce (T. Zatloukal); PISA
krajské výsledky oficiálně neuvádí

SYSTÉM

44 %

rozdílů ve výsledcích je mezi školami, ne
uvnitř škol

Estonsko 19 % · Finsko 7 % · OECD 31 % · PISA 2025,
přírodní vědy. Třídíme děti v jedenácti letech.

RODINA

96 bodů

mezera mezi dětmi z nejlépe a nejhůře
postavených rodin

OECD průměr 85 bodů · PISA 2025, přírodní vědy ·
zhruba dva a půl roku školy

Nedokončení základní školy: **1,3 %** v nejlepším pásmu regionů, **8,0 %** v nejhorším.

ČŠI · OECD PISA 2025 · PAQ MAPA VZDĚLÁVÁNÍ 2017 AŽ 2023

Příjem obce roste s počtem hlav. **Ne** s tím, jak se jejím lidem daří.

Rozpočtové určení daní odměňuje pasivitu. Starosta, který přivede práci, dostane víc nákladů a skoro stejné peníze.

Podle čeho stát dělí obcím sdílené daně (od 1. 1. 2026)

obce dostávají 25,9 % sdílených daní; klíč k jejich rozdělení:

- 72,7 % počet obyvatel s velikostními koeficienty
- 15,2 % počet dětí a žáků
- 9,3 % prostý počet obyvatel
- 2,8 % výměra katastru

0 %

za místní ekonomiku, mzdy nebo podnikání; jen 1,5 % daně ze mzdy podle počtu zaměstnanců stranou klíče

Kolik z daňových příjmů obcí závisí na místních příjmech a podnikání

v procentech, země EU, stav 2021

6 258 obcí. *Evropský unikát.*

Nejde o počet obcí. Jde o to, že většina z nich nemá jediného člověka na projekty a sociální práci.

6 258

1 710 vs. 5 960

průměrná obec v Česku a v EU27
(srovnání OECD 2021); medián české
obce 442

2 635 zřizovatelů ZŠ

obcí zřizuje základní školu, 89 % z
nich jedinou. Estonsko: 79 zřizovatelů

206 ORP

průměr 53 tisíc obyvatel: dánské
měřítko, které už máme, jen pro
přenesenou působnost

Kapacitu lze **sdílet**. Francie ji vynutila, Česko ji má rozptýlenou.

Dilema: rušit obce, nebo je přimět sdílet kapacitu? Třetí možnost, nechat to být, stojí nejvíc.

DÁNSKO · 2007 · POČET OBCÍ

271 → 98

Sloučilo obce a přeneslo na ně úkoly krajů

Minimum 20 tisíc obyvatel, obce po reformě spravují 48 % veřejných výdajů.

Výzkum: *úspory jen v administrativě, cena v důvěře a politické účasti.*

varování, ne vzor

FRANCIE · 2026

1 252 EPCI

Obce nechala, spolupráci vynutila

34 875 obcí, prakticky každá musí být členem společenství (EPCI) s vlastní daňovou pravomocí; daně z místního podnikání čerpá společenství, ne obec.

kapacita bez rušení obcí

ČESKO · 2026

206 ORP

Dánské měřítko už máme. Jen napůl.

6 258 obcí, ORP v průměru 53 tisíc obyvatel, ale jen pro přenesenou působnost. Dobrovolná společenství obcí: zatím 58, zapojena pětina obcí. DSO a MAS bez stabilního financování.

chybí sdílená samospráva a stabilní peníze

**Jediná politika, která dokáže
zdvojnásobit životní úroveň za
generaci,
je ekonomický růst.**

*Otázka není „jestli růst“. Otázka je: **který předsudek nás dnes brzdí nejvíc?***

Beton je vidět. Odolnost ne.

Jenže právě to neviditelné rozhoduje o prosperitě. Dalších třicet let rozhodne, jestli umíme investovat do toho, co se nedá vyfotit.

David Navrátil

Hlavní ekonom · Česká spořitelna · davidnavratil.com/analyses/index-silnejsich-regionu · silnejsiregiony.cz · Substack: Peníze, procenta a prosperita

ČESKÁ
spořitelna